

VOORWOORD

Dank aan Gregor, die mij aanspoorde tot het schrijven van dit boek.

Levenservaring, intuïtie, creativiteit en natuurlijk mijn prachtige reis door Myanmar, vormden de bron van inspiratie voor dit spirituele verhaal waarin werkelijkheid en fantasie met elkaar verweven zijn.

Ik hoop dat het jou inspiratie en moed geeft om je leven in eigen hand te nemen, op weg naar geluk.

Liefs, Wilma

HOOFDSTUK 1

Breeduit lachend stap ik uit mijn glanzende, zwarte sportwagen en stralend, bijna huppelend, loop ik het pand binnen. Lotte staat meteen op om thee te zetten, het is haar in één blik duidelijk dat de meeting goed verlopen is. Ze kent mij inmiddels door en door. Goh, wat heb ik toch een geluk met haar, zo'n warme en bedachtzame vrouw, zo anders dan ik. Tussen de werkzaamheden door houdt zij mij de spiegel voor van mijn pure intuïtie, die nog weleens ondersneeuwt in alle business.

Grappig eigenlijk, de vertaling van business is precies wat het is: "drukte". ...Ach, laat ik er mijn eigen variant van maken: "druk maken".

Hihi, ik kan van die heerlijke binnenpretjes hebben. Dat herinner ik mij zelfs al van de tijd dat ik echt nog klein was, toen vrolijkte ik altijd iedereen op. Overal kwam een zonnestraaltje binnen. Dat is lang geleden, 'Amy van Daalen, de lachebek'. Ik hoor het mijn schooljuf van de tweede klas nog zeggen. Op mijn rapport tekende ze altijd een lachend gezichtje onder de cijfers.

Inmiddels heb ik mijn laptop opengeklapt en zit ik op mijn vaste werkplek, overigens zonder de verwachting het komende uur iets te doen. Lotte wordt in de hal opgehouden door een medewerker. Ik ben benieuwd naar haar mening. Eerst eens vragen hoe zij mijn ervaring opvat en wat haar gevoel erbij is. Zij vindt dat eigenlijk geen werk, dat soort gesprekken, maar ik zie het wel zo. Haar mening draagt bij aan mijn visie op de business. Lotte is werkelijk multi-gedisciplineerd en overal inzetbaar: haar taak is feitelijk het bijhouden van

de administratie, daarnaast beantwoordt ze de meest uiteenlopende vragen van medewerkers wanneer ik er niet ben. Terwijl ze de administratie doet, loopt er schijnbaar tegelijkertijd een soort parallelijntje door haar brein waarmee ze alle bedrijfsprocessen ongemerkt scant en op afstand monitort en daarvan weer verslag aan mij uitbrengt. Ze is echt zo'n stille kracht, van origine boekhouder en uiterst accuraat, nooit op de voorgrond. Heerlijk, dat er zulke mooie mensen in de wereld bestaan die toegewijd en onvoorwaardelijk te vertrouwen zijn. Ik geniet van het moment, ondanks dat ik mij midden in het proces van een van de moeilijkste beslissingen van mijn leven bevind...

Er is ook nogal veel gebeurd. De laatste vijf, nee, zeven jaar waren kortweg hectisch te noemen. Hectisch, met de nadruk op de emotionele rollercoaster die het was. Of eigenlijk is, want nu ga ik dan toch radicaal een andere keuze maken. Au! In mijn buik dartelt alleen al bij het idee zo'n enorme vlinder rond dat het een soort kramp van geluk en pijn tegelijk geeft. Het is ook reuze spannend. De laatste twijfel is vervlogen met het opportunistische enthousiasme om voor mijzelf te kiezen. 'Mijzelf' staat voor mijn eigen pure zelf, mijn ziel, mijn ware ik. Niet dat ik die al ken, maar dit is de eerste stap op het pad daarnaartoe. De eerste stap is gezet: ik ben op weg! Woehoeoeoe!

Lotte komt binnen met de thee. 'Even terugschakelen meis,' denk ik bij mijzelf, ik herschik me op mijn stoel en haal de grijs van mijn gezicht. Voordat ze de thee neer kan zetten, gaat de telefoon. Het is de accountant waarmee ze in een lang gesprek raakt. Mijn gedachten dwalen ondertussen af. Mijn ware zelf, ben ik dat dan

niet op ieder moment? Wie ben ik van origine, wat is de toegevoegde waarde van, of misschien wel afbreuk door, alle gebeurtenissen in mijn leven? Welke invloed hadden mijn ouders, de school waar ik op zat en de keuzes die ik daarna maakte? Waren dat wel mijn keuzes, of maakte ik ze onder invloed van de omstandigheden en mijn omgeving? Natuurlijk heb ik gelezen over vorige levens en dat je ziel een lichaam kiest om weer nieuwe levenslessen te doorlopen. Sodeju, waarom dan zoveel in één leven? Heeft mijn ziel dit ook gekozen? Terwijl ik het denk vervult het mij ook met vreugde en trots. “Als je voor een dubbeltje geboren bent, word je nooit een kwartje.” Nou, ik wel! Haha, dat klinkt arrogant, maar ik weet beter. Het was een weg om hier te komen. Afzien, pijn, verdriet, inzicht, groei... met als gevolg dat ik nu nóg meer besef hoe nietig de mens is en hoe weinig het allemaal voorstelt. Of, toch...?

Door alle ervaringen en het steeds maar weer leren en onophoudelijk alert zijn op de wereld om mij heen, realiseer ik mij nu meer en meer dat ik zo hard geknokt heb om op het punt te komen waar ik ben. Bizar, ik ben eigenlijk nog verder weg van alles wat passeerde en door het bewustzijn dat het mij gebracht heeft. Juist nu begrijp ik dat dit nog maar het begin is, omdat er nog zoveel te ontdekken is in de wereld.

Alle antwoorden die nog wachten op mijn duizenden vragen, zullen nooit door één iemand beantwoord worden. Die antwoorden moet ik zelf vinden.

Nou ja, “moet, moet” ...Ja, eigenlijk wel: het is mijn ontdekkingsreis door mijn leven, waarbij ik mij steeds meer bewust word van alle soorten invloeden. Dat noem ik leren. Leren van mensen, leren van omstandigheden en leren van situaties. Natuurlijk ook door daar weer

over te lezen en zeker, hoe vaak op een dag raadpleeg ik de zoekfunctie in mijn browser van mijn smartphone? Ik leer voortdurend, “maar...”

En daar ben ik nu. De antwoorden die ik feitelijk “zoek”, zijn geen antwoorden die op Wikipedia staan. Alles, iedereen, wij, ik... Als ik er werkelijk bij stil sta. Wie ben ik dan?

Er zijn mensen in mijn omgeving die nog een boek willen schrijven “zodat ze iets achterlaten op deze aardbol”.

‘Maar waarom?’ vraag ik dan altijd. ‘Denk jij, als eenvoudig individu op de paar vierkante meter waar je op leeft, dat jij hét verschil hebt gemaakt?’

Natuurlijk niet, we heten nu eenmaal niet allemaal Barack Obama of Nelson Mandela. Maar wie ben ik dan, waarom ben ik hier en wat heb ik te doen op deze wereld?

Als reïncarnatie bestaat, wat is dan mijn les, afgezien van al die ontwikkelingen die op mijn pad kwamen? Zijn die nu onderdeel geweest van mijn les, of hoorde het gewoon bij leven en hoe dat loopt? Nou, zo kan ik nog wel even doorgaan. Niemand die het antwoord geeft. Of toch...

Rond mijn dertigste ontdekte ik mijn “extra zintuig”. Eerst was ik nieuwsgierig en deed “ontwikkelcursussen”, geweldig! Ik kreeg een foto van een wildvreemde en bleek daar allemaal treffende dingen over te kunnen zeggen. Bizar. Het klopte, maar waar kwam het vandaan?

Okay, korte conclusie: intuïtie bestaat, misschien bestaat er zelfs veel meer. Inmiddels heb ik ontdekt dat ik mijn extra zintuig dus uiterst nauwkeurig in kan zetten voor anderen, medewerkers die niet lekker in hun vel zitten, vrienden die het moeilijk hebben, vriendinnen die iets

over hun nieuwe date willen weten, de buurvrouw die zich zorgen maakt over haar zoon die al dagen niets heeft laten horen.

...Anderen, anderen, ik lijk mijn moeder wel; altijd zorgen voor ánderen. Nu ben ik aan de beurt! Maar wat zegt mijn intuïtie over mij? Waar is de stem die mij antwoordt, waar moet ik zoeken, wat is "mijn pad"? Er is zoveel gebeurd in mijn leven, waar heb ik niet opgelet of hoort dit erbij? Waarom past mijn huidige leven mij niet meer? Alles voelt alsof het niet bij mij hoort. Soms floep ik terug in mijn oude leven en doe mee met het, - de Engelsen zeggen dat heel mooi - "ordinary life". Het betekent "gewoon, of normaal". Het Nederlandse "ordinair" is ook een verrassend treffende omschrijving voor al het oude wanneer je doorgroeit en het voorgaande je opeens niet meer past.

Wanneer komt dan het moment dat je dat realiseert en, nog belangrijker, wanneer neem je zelf het roer over in plaats van mee te drijven met de stroom? Voor veel mensen een confrontatie die ze niet aandurven, of wel erkennen, maar niet weten waar ze moeten beginnen onder invloed van gezin, hypotheek en een vast contract. Zaken die zo belangrijk lijken, maar die morgen anders kunnen zijn.

'Oh, nee!' Lotte geeft een brul. De theepot is spontaan gebarsten en de thee stroomt over het bureau. Snel til ik de toetsenborden en laptops van het werkblad en Lotte grist naar iets waarmee ze de thee kan stuwen. Ik loop naar het toilet en pluk de handdoek van de wand, dit moet goed genoeg zijn als dweil. Het werkt, de vloedstroom is gekeerd. Terug in het nu. We kijken elkaar aan en schieten in de lach. Dan loopt Lotte naar de keuken voor nieuwe thee.

Hier zitten we dan. Of eigenlijk ik. Dit voelt letterlijk en figuurlijk apart ofwel; gescheiden van de rest. Deze grote verandering is mijn beslissing en mijn keuze voor de toekomst. Het is zo bijzonder, Lotte weet dat ik het hele bedrijf hier ontmantel, maar haar toewijding is geen moment afgenomen. Ze begrijpt wat ik ga zeggen. Ze weet waar we afgelopen maanden aan gewerkt hebben. De overname leek onmogelijk en was een grote uitdaging. Nu kan ik haar vertellen dat het gelukt is. Zojuist heb ik alle documenten getekend. Het lijkt zo onwerkelijk. Nu het dan echt zo is, kan ik het nog niet geloven en natuurlijk begrijpt Lotte dat volledig, zoals zij dat altijd begrijpt.

Doordacht zegt ze: 'Laat het de komende week bezinken en bedenk dan hoe je ermee naar buiten gaat. De mensen hier weten echt niets en dat moet zo blijven, die beslissing heb je eerder al gemaakt. Daar hoeft je nu niet op terug te komen, want het is geen keus. Neem de tijd om te realiseren waar je nu zelf staat voordat je het gesprek met anderen daarover aangaat.'

Zoals altijd heeft ze het bij het rechte eind, ze geeft altijd het goede antwoord op het juiste moment.

'Je hebt gelijk! Natuurlijk heb je gelijk,' antwoord ik haar en ik laat de frictie tussen ratio en emotie met een paar diepe buikademhalingen wegebben.

In mij ontwaakt een vlam. Er gloeit iets wat weg wil, een vreugdevuur ontbrandt. Nu ik het gedeeld heb, begint door te dringen. Het is echt!

Het liefste schreeuw ik het van de daken: 'Kijk, ik heb het gedaan, gedurfd, voor mijzelf gekozen!'

'Blieb-blieb.' Een berichtje. Bruno: 'En??'

Goh, wat is hij toch attent. Ik antwoord: 'Fixed ;)'

Hij stuurt klappende handjes terug. Heerlijk, wij hebben aan zo weinig woorden genoeg.

Wat voelt dit als een opluchting, hoe trots ik ook was op mijn toonaangevende mediabedrijf, nu pas merk ik wat een last het voor mij was. Ik weet niet waarnaartoe nu, alles is open, alles is vrij.

Op het zelfde moment realiseer ik mij hoe waardevol mijn lieve vrienden zijn en hoe gezegend ik ben met hen. Échte vrienden. Veel te vaak gaat het leven voorbij in een rush, ben ik druk met dagelijkse dingen en hebben we weken geen contact. Tot het nodig is. Zoals nu, zo simpel. Eenvoudig weg een appje met één woord. That's it. That's the spirit!

Dat moet ik vasthouden: op het juiste moment zijn waar je moet zijn. Of het nu fysiek is of mentaal. Dat ene berichtje maakt het verschil. Voor mij, voor anderen. Zei ik nou 'gezegend'? Haha, de kerk heb ik sinds mijn jeugd niet meer van binnen gezien en inmiddels ben ik doordrongen van het bestaan van een groot energetisch veld dat ons omringt en dat ik het universum noem. Het moet bestaan, want waaruit krijg ik anders die ingevingen voor anderen door?

Ik bedenk mij dat ik wel degelijk nog enkele keren in de kerk geweest ben voor het afscheid van familie of vrienden. Ik heb geen hekel aan de kerk, integendeel, ik houd van de mooie tradities en de geur van wierook herken ik van verre. Dat klinkt weer als "kindje Jezus". Haha. Nee hoor, ik lach niet om Jezus. Een prachtig verhaal. Waarschijnlijk berust de allereerste versie op een heel mooie waarheid en is deze door alle geloven in de loop der jaren herschreven en op die wijze gevormd tot het verhaal wat het nu is. Evolutie op alle fronten. Extreem, (het woord extremisme zegt het eigenlijk al) dat sommige geloven het zo ver doordrijven. Dan denk ik niet eens aan moslimfundamentalisten maar eigenlijk, heel normaal, aan sommige stromingen hier in ons land.

Waar hangen die mensen hun leven aan op? Aan een boek dat ooit door verschillende mensen naar hun hand is gezet? Wat was de macht van die schrijvers dat zij de tekst op hun eigen wijze manipuleerden? Als we eens vooruit zouden kunnen springen in een tijdmachine, hoe kijken we dan over tweehonderd of duizend jaar terug? Waren de huidige wereldleiders dan manipulatief of verzachtten zij bijvoorbeeld juist het extremisme? Hoe zouden we het dan zien?

Wat is de waarheid? Ik ben mij zo bewust dat de informatie waarover wij op dit moment beschikken onze mening vormt. Maar informatie verandert steeds. Wat is juist, wie heeft gelijk en waarom? Omdat iemand het met de meest actuele, rationele argumenten kan onderbouwen? Juist die discussies, of iets waar is of goed, met alle verschillende opvattingen die daarbij horen, leiden tot onenigheid. Bijvoorbeeld in de politiek, maar vooral ook tussen geloven. Moeilijk. Zeker wanneer je bedenkt dat er hier gewoon nog mensen zijn die zich door de kerk of de bijbel laten leiden.

Natuurlijk dwalen mijn gedachten af naar Nick. Tja, Nick. Het activeert gevoelens van verdriet en woede in mij, ik laat ze meteen weer los. Waarschijnlijk moet het zo zijn en heeft het universum iets beters met mij voor. Was ik zijn les of hij de mijne? Een ding staat vast: hij heeft gekozen om in het dogmatische leven te blijven hangen waar hij letterlijk en figuurlijk in is gegroeid en heeft onder invloed daarvan zijn ware moedige zelf verloren. Vastgeroest in zijn eigen geschiedenis, niet meegegaan met de werkelijke wereld waarin we nu op dat vlak leven, hoe tegenstrijdig dat ook lijkt met zijn andere capaciteiten. Een typisch voorbeeld van iemand die dwaalt binnen een vast patroon en vanuit die positie geen grote beslissingen durft te nemen. De wereld is een

voortdurende evaluerende situatie die vraagt om blijvende groei op alle vlakken. Sommige mensen blijven hangen in het oude en houden angstvallig vast aan wat is, in plaats van te vertrouwen op wat komt. Dan bestaat er alleen dreiging van wat je achterlaat of verliest, in plaats van te genieten van de nieuwe geschiedenis die je nog kunt maken. Liefde is de kern van ons bestaan, het maakt niet uit wat je overkomt als je met werkelijke liefde omhuld wordt. Wanneer je die liefde niet voelt, wordt de angst voor het verleden dus groter. Wat is geloof dan waard? Wat een tegenstelling met mijn sprong in het diepe! Ik leef volgens mijn lijfspreuk: “Laat los wat niet meer voldoet, zodat er ruimte ontstaat voor iets beters.” ‘Thank God,’ zeg ik hardop, en moet lachen om mijzelf; hihi, “Thank God” is hier wel heel letterlijk van toepassing.

Lotte komt weer binnen. Ze was weggelopen op het moment dat mijn telefoon piepte. ‘Vind je het erg als ik je alleen laat?’ vraag ik haar. Haar gezicht lacht, ik lees haar gedachten. Natuurlijk, ze heeft weer gelijk! Hoe vaak zit ze alleen? Feitelijk het grootste deel van de tijd dat ze werkt. Dat vindt ze eigenlijk wel prettig, want dan kan ze even doorgaan. “Doorgaan” wat een woord, voor mij staat alles nu stil. Nog enkele weken en dan is mijn nieuwe leven begonnen. ‘Dan ga ik thuis omkleden en het bos in, even de gedachtenstorm in mijn hoofd tot rust brengen. Morgen beginnen we fris en maken we een plan voor de komende paar weken. Als jij mee wilt denken, ben ik daar heel blij mee.’ Lotte knikt instemmend: ‘Het lijkt mij dat je daar goed aan doet.’ Ondertussen heb ik mijn tas gepakt en sla de deur dicht. Rust, weg, eindelijk. Ik heb gekozen!

Het is fris, maar na de eerste kilometer dringt de zwakke winterzon door mijn sportkleding tot op mijn huid. Fijn. Ik had mij voorgenomen om nu eens niet “op tempo” te lopen, maar heerlijk rond te slenteren. Simpelweg even niets moeten. Genieten van de muziek op mijn oortjes en te laten komen wat komt, zo na de gebeurtenissen van de laatste tijd.

Eigenlijk komt er niet veel in mij op. De onderhandelingen voor deze overname hebben maanden geduurd, alles is besproken, alles is uitgezocht. Ergernis en frustratie zijn voorbijgekomen en blijdschap verscheen toen de advocaat mij belde dat er eindelijk overeenstemming was over die laatste paar omschrijvingen. De handtekening staat er nu. Het is echt!

Dit had ik nooit durven dromen. Het is zo’n spannende en intensieve tijd geweest dat ik al maanden geen gelegenheid heb gehad om te denken over de tijd die nu komt. Laat staan om het lijntje met mijn intuïtie te herstellen en te horen wat “iedereen daar boven” tegen mij te zeggen had.

Ja, “iedereen daarboven”. Mijn ouders, veel familie en mijn liefste vrienden. Wat zou er de bedoeling van zijn dat zij zo vroeg uit mijn leven verdwenen? Toeval bestaat niet, alles heeft een reden.

Ik zoek met mijn gedachten in de leegtes in mijn hoofd en probeer te luisteren naar wat het universum mij daarover te zeggen heeft. Juist nu, ontdaan van alle ketens die mij vasthielden in mijn oude patroon van het bedrijf en alles wat daarbij hoorde, ben ik vrij. Vrij om te luisteren naar wat het universum met mij voor heeft en vrij om mijn pad te vinden. Op mijn oortjes start het favoriete nummer van mijn beste maatje, die ook

daarboven is. Weer een bewijs dat toeval niet bestaat: hij is bij me. 'Dank je wel,' zeg ik zacht en sta even stil. Ik slik een paar tranen weg. Hij is bij me. Hij is er altijd. Ik ben echter vaak te druk om het te voelen of te ervaren. Dit is zo'n teken. Ik berisp mijzelf: 'Let toch ook beter op!' Dan schiet ik in de lach om mijn eigen gedrag. Snel kijk ik om me heen of niemand mij gezien heeft, het moet toch een raar gezicht zijn: stilstaand hardop pratend in mijzelf.

In het koele, zachte windje stap ik lekker door, heerlijk om te weten dat hij mee loopt en ik vraag hem om de goede gedachten in mijn hoofd te leggen. 'Ik zoek, al het oude past mij niet meer, wat nu?' Tegelijkertijd bedenk ik mij dat het onzin is om hem te vragen, hij weet toch alles al? In zijn hoedanigheid moet het niet moeilijk zijn. Aan de andere kant... wordt er altijd gezegd: 'Je moet jouw gidsen wel aangeven wat je wilt, anders kunnen ze je niet helpen.' Natuurlijk is hij niet mijn gids, gidsen hebben een andere taak vanuit het universum. Maar hij is wel mijn maatje die mij door en door kent en hij was ongelofelijk slim in zijn aardse leven. Daarbij gevoegd alle informatie uit het universum, die losstaat van het rationele denken hier op aarde, moet hij nu nog veel wijzer zijn. Prachtig om deze vriend te hebben. Onze vriendschap gaat nooit over, ook al is hij niet meer tastbaar hier. Het is zo fijn om te voelen dat hij bij mij is. Nog enkele weken en dan heb ik de hele dag de tijd om mij daarvan bewust te zijn. Ik ben zo benieuwd wat dat voor inzichten brengt! Nu moet ik het voor mijn ontspanning doen met een rondje in de bossen. 'Nog even volhouden meis,' zeg ik tegen mijzelf. 'De pot met goud staat aan de horizon.' 'Hihi,' lacht mijn stemmetje van binnen. 'Die pot die staat steeds verder, hoe dichterbij je komt.'

Ik realiseer mij dat dit weleens het synoniem zou kunnen zijn voor innerlijke groei. Het houdt nooit op. 'Hoe meer ik leer, hoe meer ik weet dat ik eigenlijk niks weet,' is een uitspraak van Albert Einstein. Dat is zo waar. Als ik bedenk hoe hard ik aan zelfontwikkeling heb gewerkt sinds mijn jeugd, misschien moet ik wel zeggen: 'Door mijn jeugd.' Maar... "Over de doden niets dan goeds." Ook dat is zo'n vanzelfsprekende gezegde. Gewoonten of gedrag van mensen betreft hun aardse bestaan. Wanneer ze eenmaal "over" zijn dan blijft hun mooie, authentieke ziel over, zonder de rationele invloeden van het leven.

Dus eigenlijk zijn alle zielen daarboven prachtige entiteiten die alleen maar goeds met ons voor hebben. Ik trek de conclusie ter plaatse. Is dit nu intuïtie of is het gedachtenkracht? Wat is wandelen toch heerlijk, dit is mijn vorm van meditatie.

Mijn oog valt op een laaghangende, prachtig gekromde boomtak. Ik voel of er geen natte hars langs de schors loopt en ga zitten in de holling, mijn hoofd schuin omhoog naar de zon, de warme stralen dringen ver door in de huid van mijn koude gezicht.

HOOFDSTUK 2

We zwoegen door tot middernacht, net zoals de afgelopen dagen. De tijd dringt, de deadline haalt ons bijna in. Na het tekenen van alle contracten die volgden op de overeenkomst, zijn Lotte en ik dag en nacht bezig om alles volgens voorschrift over te kunnen dragen. Als we dit zo correct mogelijk doen, zijn we er waarschijnlijk op de snelste én de meest elegante manier vanaf. Met twee perfectionisten, ieder op haar eigen vlak, halen we op deze manier behoorlijk wat extra werk op onze hals. Dat moet dan maar. Het is zowel Lotte's als mijn eer te na om dit niet tot in de puntjes te regelen.

We hebben aan weinig woorden genoeg en begrijpen elkaar feilloos. Onze intentie is hetzelfde. Een moment dwalen mijn gedachten af; hoe bijzonder dat je zo goed met iemand kunt samenwerken. Dit vergt inzet en betrokkenheid van beiden, willen begrijpen waar de ander op doelt, ook al is het soms kort of onafgemaakt. Een heerlijke flow, prachtig.

Lotte schuift een stapeltje papieren onder mijn neus. 'Ahhh, nee! Ik dacht dat we dit destijds volledig afgerond hadden? Dat incassobureau heeft toch bakzeil gehaald, hun aanklacht was toch nergens op gebaseerd?' vraag ik haar.

'Maar dat is nooit bevestigd,' zegt Lotte.

Pffff... Opgelucht haal ik adem.

'Okay, is dat het, daar maak ik mij geen zorgen over, dan kunnen we dat wel opbergen.'

Weer een ordner doorgewerkt, we zijn net over de helft van hetgeen we moeten doen en hebben nog drie van de zes dagen over. Er mag niets onverwachts gebeuren, want dan loopt dit mis. Alle maanden voorbereiding en contracten ten spijt. Ik duw de gedachten ver weg.

‘Weg, weg, positief denken, het lukt!’

Zo herpak ik mijzelf na een korte dip, het gevolg van heel veel intensief werk en weinig slaap.

De medewerkers weten nog van niets. Dat voelt niet fijn, maar contractueel kon ik het niet anders voor elkaar krijgen met de nieuwe partij. Die wilden per se pas na de daadwerkelijke overname het nieuws naar buiten brengen. Voor onze vijfendertig medewerkers durfde ik mijn hand niet in het vuur te steken. Als één van de mensen zijn mond voorbij zou praten of boos naar buiten zou treden, zou de deal weg zijn.

De spanning is hoog. Gelukkig is het een magere productieweek, alles gaat zijn gangetje in de kamers achter de deuren grenzend aan ons kantoor. Gek genoeg komt niemand iets vragen. Ook de receptioniste heeft “toevallig” de hele week niets nodig uit het archief of de administratiemappen. Ik schiet een bedankje naar boven. Ongericht, hopen dat het goed aankomt. Het moet zo zijn dat onzichtbare krachten ons helpen. Het is onvoorstelbaar, op dag vier pakken we de laatste mappen op. We hebben enkele flinke slagen kunnen maken, waardoor het opeens in een stroomversnelling kwam.

‘Nu red ik het wel,’ zegt Lotte, ‘ga jij maar naar het regiokantoor, daar is het nu wel de tijd voor.’

Mijn hart krimpt ineen. Dit moet, er was geen andere optie.

Voor alle medewerkers is een regeling getroffen. Iedereen krijgt een flinke bonus en daarnaast een langere periode het salaris doorbetaald om een andere baan te kunnen vinden. De twee “bijna”-pensionado’s krijgen compensatie, zodat zij gelijk aan hun vrije tijd kunnen beginnen. Zij zijn de enige die blij zullen zijn met het nieuws. Voor de overige voel ik pijn. Het is mijn

beslissing, niet die van hen, om mijzelf los te maken uit al mijn ketens. Los van alles, los van verplichtingen, maar ook los van zekerheden. Dat ik hier ook zelf een groot risico mee neem, zal hen wellicht niet interesseren en dat begrijp ik. Zij, of de meesten van hen, verkeren ergens in hun proces van vertrouwen in werk, gezin, hypotheek en vaste patronen. Het fundament onder hun bestaan ga ik morgen wegslaan. Het doet pijn, maar het was onoverkomelijk. Ik heb echt alles gedaan om het zo goed mogelijk voor hen te regelen, maar uiteindelijk zullen zij het niet zo ervaren. Dat kan ik ook niet van hen verwachten.

Vrijdagochtend is aangebroken, door de rustige week is iedereen “bij” met werk.

‘Het ideale moment voor de overdracht,’ schiet het door mijn hoofd. Tegelijkertijd vraag ik mij af of dit wel gepast is om te denken. Ratio en emotie, wat zijn het toch bitches wanneer ze elkaar bevechten.

Ik loop een rondje door het bedrijf en strooi rond dat ik tijdens de koffie iets wil mededelen.

Niemand kijkt ervan op, dit soort meldingen doe ik wel vaker. Hier en daar zie ik een opgetrokken wenkbrauw, de echte die hards weten dat ik belangrijke mededelingen altijd ook langer tevoren aankondig in de interne nieuwbrief. Het blijft rustig en om 10.30, als iedereen de koffie op heeft, zet ik de projector aan en pak de microfoon. Die projector is eigenlijk nutteloos. Ik heb één sheet met ons logo en de volgende met het logo van de partij die ons overneemt. Voor velen “de vijand”, maar goed, het voelt wel vertrouwd om hier te staan en ik merk nog geen argwaan als ik begin.

Spreeken voor publiek is voor mij even makkelijk als tegen mijn buurvrouw. Inmiddels ben ik zo ervaren, dat ik zelfs

de ademhalingsoefeningen die ik vroeger deed als ik de Bühne op moest, al over kan slaan. Ik klik de eerste sheet met ons logo het beeld in en vertel:

‘Dit logo staat voor ons bedrijf, waar we allemaal met toewijding werken en dat ik vijftien jaar geleden vanuit mijn hart heb opgericht. In de afgelopen jaren hebben we een enorme groei doorgemaakt. Wij weten allemaal dat ik altijd streefde naar meer of beter en de wereld over jaagde op zoek naar mooie, nieuwe opdrachten. Opdrachten die jullie dan weer vol overgave wisten te volbrengen. Dat ik, met behulp van jullie en jullie mogelijke voorgangers, het resultaat van dit florerende bedrijf heb kunnen bereiken, vervult mij met trots. Trots op dit mooie team en trots op de spirit. Daarvoor eerst een welgemeend: dank jullie wel!’

Een luid applaus breekt los. Ik voel mij bezwaard door de kennis van hetgeen ik nu nog moet vertellen. Ik wéét dat de mensen naar een stralend persoon kijken, toch voel ik mij dat allerminst.

‘...Spirit, het woord heeft veel in zich. Zoals de laatste jaren in de goede gesprekken met jullie vaak naar voren is gekomen, is “spirit”, of noem het energie en de herkomst ervan, voor mij een belangrijke leidraad in mijn zakelijk en persoonlijk leven. Hierdoor werd ik mij meer en meer bewust dat mijn zakelijke drive mij niet zou leiden naar het pad van ontwikkeling dat mij persoonlijk boeit. Hoe zeer ik mijn mooie auto ook koester (gegniffel in de zaal), het leven gaat over andere waarden dan dat. Velen van jullie weten dat. Ook jullie paden zijn tot op heden niet allemaal over rozen gegaan. Zoals jullie weten heb ik de laatste jaren afscheid moeten nemen van vele van mijn dierbare naasten. Hierbij heb ik mij vol overgave ingezet om het afscheid en het proces van het missen een positieve wending te

geven. Met sommigen van jullie heb ik hier diepgaande gesprekken over gehad. Het leven raakt ons, het raakt mij. Wat is de zin van alles wanneer je niet volledig bewust bent waarom je iets doet en wanneer?

Die ruimte voor bewustwording is er niet wanneer je een bedrijf zoals dit moet leiden. Het bedrijf leidde mij, dat weten jullie ook. Ik heb gesurft op de hoogste golven en heb altijd alles aan de kant gezet om dit een succes te laten worden. Dit, ten koste van mijn persoonlijke leven en voorkeuren.'

'Oh, nee he?!' Elly, onze kwaliteitsbewaakster, slaakt een kreet.

'Ja, El, ik denk dat het "O, ja" is in dit geval. Je hebt het waarschijnlijk goed; de tijd is aangebroken dat mijn ware leven gaat beginnen.'

Sommige medewerkers kijken elkaar vragend aan, maar met mijn getrainde oog voor detail zie ik aan veel gezichten dat ze voelen dat er belangrijks gaat komen. De meesten ken ik meer dan tien jaar, lang genoeg om elkaar behoorlijk te kunnen doorgronden.

'Vertel het maar,' zegt een van hen.

Het is Arie, een potige boerenzoon. Nooit zo tactisch, maar met een uiterst fijnzinnige intuïtie.

'Ja Arie, ik denk dat je gelijk hebt. Het moment is gekomen om jullie te vertellen dat er grote veranderingen plaats gaan vinden. Ik heb gekozen voor een nieuw stadium in mijn leven; dat van persoonlijke ontwikkeling. Dat heeft, zoals jullie begrijpen, consequenties voor het bedrijf en voor jullie.'

'Wie wordt onze nieuwe directeur?' roept een uitzendkracht.

Eigenlijk hoort hij hier niet, maar ja, van te voren was moeilijk uit te leggen dat hij niet naar binnen zou mogen.

Voorzichtig zeg ik: 'Inderdaad, er komt een nieuwe directeur, maar dat zal niet jullie directeur zijn.' Meteen daarna pak ik door met mijn tekst die ik deze ochtend snel voorbereid heb en nog vers in mijn geheugen aanwezig is. Ik heb er goed over nagedacht. 'Het bedrijf is overgenomen door Spencer Inc., een grote Engelse private equity onderneming die internationaal investeert in bedrijven die zich bezighouden met digitale mediaontwikkelingen. Zij hebben veel ervaring met het in korte tijd groter maken van middelgrote spelers, om bedrijven daarna samen te voegen of door te verkopen aan internationale mediamagnaten.'

'En als wij dat niet willen?'

Victor is een goeierd, maar altijd een beetje tegendraads.

'Jullie hebben dit keer niets te willen, hoe onaardig dit ook klinkt. Jullie zijn gewend dat ik alle processen met jullie doorneem. In dit geval was het anders en betrof het mijn keuze om voor mijn eigen persoonlijke leven te gaan, daarom heb ik besloten om het bedrijf te verkopen. Eén van de overnamevoorwaarden van Spencer Inc. was dat zij uitsluitend de klanten en de databestanden over zouden nemen. De personele bezetting willen zij in Engeland door eigen bedrijven laten invullen.'

Het blijft stil, oorverdovend stil.

Ik pak door (Daar is het weer! 'Nu geen tijd voor binnenpretjes, meis. Dóór!'). 'Omdat zij, ondanks hun aanpak, de beste overnamekandidaat waren en niet van hun voorwaarden af wilden zien, heb ik ingestemd met hun eis. Daar heb ik het niet bij gelaten. Omdat ik jullie allemaal dankbaar ben voor jullie onafgebroken inzet en betrokkenheid, heb ik een regeling getroffen met het regiokantoor voor arbeidsvoorziening. Die regeling is als

volgt: voor twintig mensen is een nieuwe vacature beschikbaar, iedereen krijgt een flinke bonus en daarnaast is er een speciale voorziening voor mensen die onverwacht langer dan de normale maximumtijd van een uitkering afhankelijk zullen zijn.'

Het is nog steeds doodstil.

'Ik heb dit zo goed mogelijk voor jullie willen regelen en daarvoor heb ik een deel van de opbrengst van de verkoop van het bedrijf beschikbaar gesteld. Uiteraard ten koste van mijn eigen deel, maar dat is niet waar het nu om gaat. Ik heb voor een ander leven willen kiezen en ik wil jullie zo goed mogelijk achterlaten.'

Het blijft stil, minutenlang. Het commentaar dat ik verwachtte, blijft uit. Het is bijna eng, zo stil. Dan staat de voorzitter van de personeelsvereniging op.

'Jouw kennende heb je dit perfect voorbereid, ik verwacht niet dat er één punt is waarop je verzuimd hebt jouw plichten te vervullen. Ik, en ik denk iedereen met mij, ben verslagen dat ik dit bedrijf moet verlaten. Niet omdat ik boos ben, ik ben verdrietig omdat deze fijne tijd ophoudt te bestaan. Iedereen hier heeft een goed stel hersens en een gedegen opleiding, als jij ons allen voorziet van een mooi getuigschrift, dan ligt ook voor ons een nieuwe toekomst open.'

Een luid applaus stijgt op en gaat dóór. Ik weet niet wat mij overkomt. Het was alles behalve dit wat ik verwachtte. Het is mooi, een traan biggelt over mijn wang. Dat dit bestaat.

'Dank jullie wel,' is het enige wat mij rest te zeggen.

'Vanzelfsprekend liggen de getuigschriften al op jullie te wachten. Laten we de rest van de dag benutten om met elkaar te praten en de laatste gegevens uit te wisselen. Wie weg wil, mag vertrekken. Laat mij je dan wel voor je gaat jouw hand schudden en bedanken, en vooral:

persoonlijk geluk en ontwikkeling voor de toekomst wensen.'

Wat een wending! Ik heb behoefte om dit even met Lotte door te nemen, maar vanzelfsprekend zit zij ook in de zaal en heeft het allemaal gezien en gevoeld. In kort oogcontact wisselen we blikken uit en weten beiden dat het goed zit.

Weer schiet ik een bedankje naar boven:

'Dank jullie wel,' en tegelijkertijd word ik omringd door mensen die de meest uiteenlopende vragen stellen...

Wat een dag!

HOOFDSTUK 3

Daar zitten we dan.

Het pand is verlaten, de stoelen zijn leeg, alle laptops staan onaangeroerd op de bureaus, geen telefoon die nog rinkelt. De kantoren lijken opeens veel groter dan dat ze waren.

De stilte is drukkend, het is zo leeg zonder alle energieën van de medewerkers. Vreemd. Ik heb toch echt hiervoor gekozen, maar het voelt niet als prettig. Een zweempje paniek overvalt me: wat heb ik gedaan?! Diepe zucht. Dat helpt, nog een zucht. Langzaam adem ik diep door mijn buik en laat de angst uit mijn hoofd via mijn buikademhaling verdwijnen. Terug bij wie ik ben, terug bij waarom ik deze keuze heb gemaakt. Een nieuw begin, voor mij. Achterlijk, nu sta ik hier in een leeg pand. Was dit allemaal nodig om mijn keuzevrijheid te bewerkstelligen? Kan ik nu pas doen wat mij tot vorige week niet lukte? In mijn brein lijken de ketens die mij vasthielden op te lossen in het verleden. Mijn gedachten dwalen af naar de moeilijke vraagstukken, de pers die erop dook, nachten die we door (“Dóór”, hihi, istieweer!) moesten werken. Een moment, de verjaardag van mijn Mamsie, waar ik door zo’n tijdrovende situatie pas ’s avonds laat binnenkwam. Dat was zo sneu, ik had haar beloofd te koken voor de gasten. Niets spectaculairs hoor, maar ze vond het altijd fijn dat er dan “niets mis kon gaan”, dat was haar onzekerheid, want ze was een meer dan voortreffelijke kok. Toen ik binnenkwam, vroeg ze alleen, zonder een greintje teleurstelling of verwijt: ‘Is het gelukt?’ Ja, mijn mamsie, de lieverd. Ik kan de tijd niet terugzetten om het over te doen. Ik schaar het onder het kopje “dingen

gaan zoals ze gaan” en laat het los. Het verleden is om mooie herinneringen terug te halen en om het geluksgevoel van toen nog even opnieuw te beleven, niet om jezelf allemaal dingen te verwijten die je niet gedaan hebt. Voor die nog te ontdekken dingen is de toekomst, die brengt je tijd om te doen wat je altijd zou willen doen. Het begint nú! Mooi hè, wanneer je realiseert dat “nu” constant “is”. Je kunt almaar nieuwe keuzes maken en je plannen bijstellen aan de hand van wat je geleerd hebt. Hoe geweldig! Sommige dingen uit het verleden kun je niet wissen, die brengen verantwoordelijkheden met zich mee, die je moet nemen en dragen. Dat is soms niet makkelijk, maar het leert je om daar creatief mee om te gaan en het toch weer een positieve wending te geven.

‘Er staat een taart in de keuken.’ Lotte doorbreekt mijn gedachtestroom. ‘Huh? Hoe kan dat?’ Ik kijk haar vragend aan en loop er direct naar toe. Op afstand herken ik de doos van mijn favoriete banketbakker, vaste prik hier op het bedrijf als ik iets te vieren had. Lotte volgt mij op de voet. ‘Dat is apart, heb jij iets besteld?’ Ik kijk haar aan. ‘Natuurlijk niet, wij moeten een beetje op de onze lijn letten,’ zeg ik lachend en open de doos. Deze is gevuld met de mooiste kunstwerkjes. Natuurlijk zijn het gewoon gebakjes, maar ze zijn zo mooi, stuk voor stuk met liefde gemaakt en dat is te zien. Ik kijk in de doos en op de deksel. Eronder... niets. ‘Waar zoek je naar?’ vraagt Lotte. ‘Een kaartje ofzo, wie heeft dit laten brengen?’ Dan draai ik mij om en zie op de keukentafel een groot boeket met mijn favoriete bloemen, wit natuurlijk. Ik kijk Lotte aan. ‘Wat is dit?’ Ik begrijp er niets van. Ook aan het boeket is geen kaartje te vinden. Ik bedenk mij dat mijn nieuwe leven

begonnen is, laat het gebeuren en accepteer wat is. De eeuwige controle mag gaan.

‘Wil je dat ik naar de bakker of de bloemist bel?’ vraagt Lotte. ‘Nee, we kunnen het zo wel laten. Het is duidelijk van iemand die mij goed kent en deze persoon heeft er dus voor gekozen om het zo te doen. Laten we ons erbij neerleggen om het niet te weten van wie het afkomstig is, het is schijnbaar de bedoeling geweest. Laten we de taart opeten!’

Vrolijk zwiep ik de doos op mijn arm en pak, met mijn nog vrije hand, een paar vorkjes en bordjes uit de kast. ‘Neem jij de thee mee?’

Vanzelfsprekend heb ik Lotte gevraagd om te blijven zolang er voldoende werk is. We hebben nog een aanzienlijk aantal zaken te regelen: de afkoop van de fiscus, de jaarrekeningen sluiten, schoonmaakdienst en beveiliging afzeggen, het is nog best veel. Tot mijn enorme blijdschap vertelde ze mij gisteren dat ze met haar man had besproken om voorgoed minder te werken. Hetgeen er hier speelt, houdt ze bij en verder richt ze zich op haar kinderen en vrijwilligerswerk. Toen ze het mij vertelde, heb ik weer even ‘dankjewel’ naar boven geroepen. Het is zo fijn dat ik op haar kan blijven rekenen. De bv’s zullen blijven bestaan, post zal er blijven komen. Als ik weg ben moet er toch iemand op de bankrekeningen en dat soort zaken letten.

‘Oh ja, Lotte dat wil ik nog met je bespreken.’

Als antwoord kijkt ze mij vragend aan.

‘Wil jij ook mijn privépost bijhouden als ik weg ben?’

Ik ga weg. Dat staat vast. Afgelopen weekeinde heb ik er eens rustig over nagedacht. Azië, met zijn oude cultuur, heeft mij altijd getrokken. Ik ben er al vaak geweest. De vele bezoeken en de boeken die ik gelezen heb, maken

mijn nieuwsgierigheid naar de onbekende krachten alleen maar groter, er is daar nog zoveel te ontdekken. 'Natuurlijk doe ik dat, daar had ik al op gerekend. Weet je al waar je naartoe gaat, heb je je gedachten al geordend?' vraagt ze belangstellend.

'Inderdaad heb ik dat. Het blijft bij de eerste ingeving van mijn hart; het wordt Myanmar, het voormalige Birma. De grenzen gaan daar nu open, de wereldhandel met Myanmar zal toenemen. Het lijkt mij nu hét moment om de bewoners en alle culturele schatten nog in hun originele staat te leren kennen.'

'Is dat wel veilig?' vraagt ze. Ze weet eigenlijk wel dat het een zinloze vraag is. Mijn besluit staat vast.

'Op de hele wereld wonen mensen, ook daar. Zij krijgen dezelfde dingen op hun pad als wij, alleen in een andere dimensie door de omstandigheden.'

Ach, wat is dan "veilig"? Ook hier in Nederland kun je op het verkeerde moment op de verkeerde plaats zijn. Ik kijk ernaar uit om mij onder te dompelen in een andere wereld. Volledig weg van alles. Nu kán het ook, alles is mogelijk. Ik ben vrij. Vrij van het bedrijf, vrij van mensen waarvoor ik zou moeten zorgen. Dit is een uniek moment. Ik realiseer mij meer en meer hoe bijzonder het is dat ik dit zo mag beleven, ook al heeft het lot mij hier gebracht. 'Dank jullie wel,' schiet ik weer naar boven en stort mij op het werk dat nog moet gebeuren. 'Lotte, zullen we een deadline bepalen wanneer we de laatste loodjes afgerond moeten hebben? Dan hebben we tenminste een datum waarop het klaar moet zijn en kunnen we iedereen die nog betrokken is, zoals de makelaar en de accountant, ervan op de hoogte stellen. Een soort stok achter de deur.'

'Daar dacht ik nu net ook aan,' zegt Lotte en we schieten in de lach. Heerlijk, dit.

‘Ding Dongggg, Miss Pijunghoo from Nigeria, you are delaying the flight.’

Wow, de tijd is hard gegaan. Alles is geregeld, mijn huis grotendeels leeg, mijn auto in de opslag. Ik ben weg! Zonder laptop! Wow, dit voelt bijzonder, anders. Een golf van blijdschap gaat door mij heen.

‘Ik wist niet welke thee je wilde, heb ze allemaal voor je meegebracht, misschien zit er nog iets bij dat je in het vliegtuig of daar nog kunt gebruiken.’

‘Oh, dat is lief!’

Ray heeft mij naar Schiphol gebracht. Mijn bagage is ingecheckt en we doen nog een theetje in de coffee corner. Haha, binnenpretje. Thee in de “coffee corner”.

De schat, ik ga naar het continent waar thee is uitgevonden en bijdehand als ik soms kan zijn, vertel ik het hem fijntjes. We lachen allebei luidkeels.

Vanzelfsprekend bedank ik hem voor het attente gebaar en de thee verdwijnt in mijn rugtas.

We kletsen over onbenullige dingen. Het is vreemd, we spreken elkaar zo vaak, maar de komende tijd natuurlijk niet meer. Twee continenten, het tijdsverschil en de belkosten zullen niet bijdragen aan onze dagelijkse kletspraatjes. We zijn zo verschillend en toch ontzettend goede vriendjes, zo leuk. Dit is “toevallig” zo gegroeid en we verliezen elkaar nooit. Er is geen liefde in het spel, totaal niet zelfs. Wel houden van, op basis van diepe vriendschap, gezelligheid en dingen delen. Het voelt heel raar om hier te zitten. Net zoals alles de laatste tijd vreemd voelde. Er hangt iets in de lucht. Ik weet nog niet wat, maar ik ben onderweg er naartoe.

In het vliegtuig heb ik al snel een fijne plaats veroverd. Twee stoelen voor mijzelf, ik had het niet durven

bedenken. Al snel schuift Roy, de medewerker van mijn favoriete restaurant die “toevallig” enkele stoelen verder zit, op de lege stoel naast mij. We kletsen en doen spelletjes. Hij haalt plichtsgetrouw drankjes voor ons beiden. De twaalf uur zijn zo voorbij. Thailand, hier moet ik zijn om door te kunnen naar Myanmar. Daar mag namelijk niet rechtstreeks op gevlogen worden. Roy gaat door naar Australië, hij is pas op de helft! We zeggen elkaar ergens op het vliegveld in Bangkok gedag. Nu ben ik echt alleen. Ik zoek mijn aansluitende vlucht en dommel in terwijl ik wacht in de vertrekhal.

HOOFDSTUK 4

Mijn voeten zijn gezwollen van de warmte, waardoor mijn slippers moeilijk uitgaan. Ik plaats ze in het rek dat ervoor bedoeld is. De voetzolen van mijn blote voeten plakken aan het bobbelige zeil dat op de vloer van de ruimte ligt. Mijn schouders bedek ik met het vestje dat ik uit mijn tas haal. Het is warm en vochtig in het entreegebouw, het liefste ga ik gelijk door naar het pagodecomplex. Hier stinkt het naar mensen en voedsel, een rare combinatie van zweet en rijp fruit. Door een openstaand deurtje zie ik een glimp van de bouwwerken rond de indrukwekkende pagode waarvoor ik hier ben. Ik voel de drukkende warmte die naar binnen komt, ook al is het inmiddels het einde van de middag. Tegen het plafond, in de hoek van de ruimte, hangt een stoffige airco, zo te zien is het heel lang geleden dat het apparaat gefunctioneerd heeft. Mijn tas moet door een scanner, er wordt een sticker op geplakt. Zo, dat is het, we kunnen door.

“We” zijn Victor, de gids die ik in Yangon heb gevonden, en ik. Het is een aardige en keurige jongeman. Inmiddels weet ik dat hij achtentwintig jaar oud is en een vrouw en een dochtertje heeft. Werktijden zoals in Europa kent hij niet. Hij werkt gewoon wanneer en zolang het nodig is. Hij heeft zelf aangegeven dat het beter is om ’s avonds de pagode te bezoeken, in verband met de warmte. We lopen langs enkele kitscherige gebouwen met daken waarop draken vuur spuwen, in de schaduw, want op de plaatsen waar zojuist de zon nog scheen is het marmer te heet om het met blote voeten te betreden. Dan komen we op het plein waar honderden Boeddhatempeltjes rondom de enorme gouden pagode

staan. Ik weet niet wat ik zie, of eigenlijk; wat ik ervaar. Er stroomt hier zo'n enorme energie, ik voel het mijn lichaam omhullen en binnendringen, een tintelende gloed trekt over mijn huid en dringt door tot op mijn botten. Dit is onvoorstelbaar mooi en intens. Ik kijk rond en loop een stukje. Er is zoveel te zien, alles wat mijn ogen raakt voelt als energie die mijn hart laat overstromen van blijdschap.

Ik zou willen dansen, met mijn armen omhoog en zwevend door de lucht. Natuurlijk doe ik het niet. Er zijn hier veel mensen aanwezig die zich volledig ten dienste stellen van deze heilige plaats, het zou zo oneerbiedig naar hen zijn. De serene sfeer belet mij ook om het werkelijk te doen: het is prachtig om in deze rust en stilte de immense energie te ervaren. Het voelt zo overweldigend en onbeschrijfelijk mooi dat ik erin opga. Dit is te groot om met mijn normale denkvermogen te bevatten.

De Birmezen wassen een Boeddha, boenen de marmeren vloer, vervangen de verlichting, schilderen een stukje over of offeren bloemen en bladgoud. Alle handelingen zijn gericht op dit heiligdom. Iedereen draagt iets bij. Sommige mensen zijn verzonken in een diep gebed. Ik voel respect en dankbaarheid dat ik dit mag meemaken. Het komt niet in mij op om iets te doen dat niet in de verwachting ligt van wat hoort bij deze bijzondere plek. Victor neemt foto's van mij. Stralend kijk ik in de lens, wat is dit uniek, dit gevoel. Ik wil niet meer weg, hier kan ik uren blijven. Victor heeft duidelijk een uiterst goede intuïtie, want wanneer ik rondloop en voel welke energie door mijn lichaam stroomt, komt hij opeens met twee matjes aanzetten die hij ergens geregeld heeft. We gaan er in kleermakerszit op zitten

en hij leert mij hoe de mensen hier bidden tot Boeddha. Ik volg zijn voorbeeld en verzink al snel in een diepe meditatie. De krachtige energie van de enorme pagode, die mij tot het diepste van mijn ziel raakt, geeft vibratie tot in mijn kleinste vezel. Dit is zo onvoorstelbaar mooi. 'Let's go,' Victor maant mij dat we verder gaan. Ik zou hier uren willen blijven zitten. We leggen de matjes terug op de stapel en slenteren een stukje verder. Ik wil niet weg, dit voelt zo goed. Dan versnelt Victor zijn pas, hij heeft duidelijk een doel. Ik volg hem.

We komen in een soort promenade: een langwerpige hal met een koepelvormig dak waar zich winkeltjes bevinden. Enkele ervan omvatten grote, verlichte ruimtes. De meeste winkeltjes zijn kleine donkere hokjes die allemaal een soortgelijk assortiment van chrysanten, lotusbloemen, kaarsen, stoffige Boeddhabeeldjes en prullaria verkopen. Een grote poort aan de ander kant van het gebouw komt uit op een brede straat met bomen erlangs. De optische lijn van het gebouw gaat over in de laan. Daar rijden mensen op scooters en wandelen in het aangrenzende park.

We lopen erlangs. Ik verbaas mij erover dat de plaatselijke bevolking hier gewoon in en uit loopt, terwijl ik aan de andere kant van het complex uitgebreid door de scanner moest. Victor heeft haast. Ik vraag hem in het meest simpele Engels waarom hij zo snel loopt. 'Come, come, explain you later,' hij gebaart dat ik mee moet komen en stopt plotseling bij een dame achter een gordijn en vraagt iets in het Birmaans. Ze wijst naar een punt verderop in de hal. Ik vraag mij af wat er gaande is. 'Is it possible to buy some flowers here, to offer to Boeddha?' vraag ik hem. Hij kijkt vastberaden; 'Later'. Ik volg. Dan verdwijnt hij achter een gordijn dat een soort

gangetje tussen twee winkeltjes afsluit. Zijn hoofd komt weer naar buiten: 'Come, come.' Ik volg hem achter het gordijn en kom in een kleine kamer met één TL-lamp. Er zit een dame achter een tafel. Ze wijst op de klok die aan de wand hangt. We moeten snel zijn, ze heeft niet veel tijd, begrijp ik eruit. Er staat een stoel naast de tafel waar ik moet gaan zitten, vlak naast haar, met mijn gezicht naar haar toe. Ze pakt een stok met allerlei getallen erop, een blok met vakjes en een boek. Dan snap ik het! Dat is een goede zet van Victor! Zonder te vragen heeft hij begrepen wat mij interesseert. Hoe is het mogelijk! Dit had ik echt niet verwacht hier, hoe logisch het nu eigenlijk lijkt. De dame vraagt, via Victor, die het in beperkt Engels vertaalt, naar mijn geboortedatum. Ze vraagt hoeveel letters mijn naam heeft en zo nog enkele vragen. Dan stort ze zich op het blok, waarop ze begint met het schrijven van getallenreeksen. Regelmatig bladert ze even in haar boek en rekent dan weer verder. Althans, ik veronderstel dat ze rekent, zo ziet het eruit. Ze schrijft razendsnel allerlei verschillende tekens en getallen onder elkaar, zet dan een streep en gaat met haar potlood langs de reeks tekens en noteert iets onder de streep. Dan raadpleegt ze het boek weer. Dat is duidelijk al heel veel gebruikt, de hoeken zijn gekruld en de bladzijden vertonen sporen van vingers en vegen. Ze heeft het gekaft, zelfs de hoeken daarvan zijn versleten. Wel zoet, op de middelbare school deden wij dat ook. Nu zal het voor haar bittere noodzaak zijn om langer dan een (school)jaar met haar dierbare boek te kunnen doen. Op de pagina's zie ik oosterse tekens en tabellen met getallen en ik heb de indruk dat ze van achter naar voren leest, maar niets bevestigt mijn vermoeden. Ik moet het doen met wat het lijkt.

De vrouw is oud. Er komt grijs haar onder haar hoofddoekje vandaan. Aan haar houding en haar manier van bewegen zie ik dat het een pittige tante moet zijn geweest, of, nog is. De karakteristieke rimpels in haar gezicht verraden een enerverend verleden. Zo te zien heeft ze veel gelachen. Op een of andere manier stelt mij dat gerust, een positieve vrouw die met mijn lot bezig is. De ouderdom beperkt haar temperament, dat is duidelijk. Haar bewegingen zijn houtherig en fel en ik kan nog steeds zien dat het een atletische vrouw is geweest. Langzaam glijdt mijn blik door de ruimte. Alles is oud, de vloer stoffig. Er ligt een oud maar glanzend tafelzeil op de tafel. Zo eentje dat ik heel vroeger als kind, bij de toen ouderwetse mensen, op tafel zag tijdens het eten. Het kleed is op sommige plaatsen versleten tot op het karkas van het vinyl en op die plaatsen zijn alleen nog de draden te zien die het gat bijeenhouden. Het is mooi van lelijkheid. De sporen van jaren gebruik en het schoonboenen tonen zich in al hun kwetsbaarheid. De print is in het midden zo goed als vervaagd, op de afhangende delen zie ik dat het een klassiek, rood, krulpatroontje is geweest. De liefde die er in verscholen ligt, manifesteert zich in de slijtage van het vele schoonmaken. Dit is niet alleen armoede of zuinigheid. Dit is waarde hechten aan kleine dingen. Mijn dwalende blik wordt met een enkele beweging van de dame teruggeroepen. Ze herhaalt een paar keer iets en steekt drie vingers op. Vragend kijk ik naar Victor. 'You may ask three questions,' antwoordt hij. Okay, ik vraag mij af of ik nu in het wilde weg drie vragen mag stellen, maar lang duurt mijn twijfel niet. De dame spreekt en Victor vertaalt. Ze vertelt dat ik teveel en te hard gewerkt heb en dat alle stress mij geen goed gedaan heeft. Ik moet weer luisteren naar mijn intuïtie,

want die wijst de weg. Ze vervolgt dat ik dat eigenlijk heel goed weet, maar eraan voorbij ga.

‘En, je moet niet terugkijken naar het verleden,’ zegt ze. ‘Er was veel verdriet, maar dat ligt nu achter je en je gaat een nieuwe toekomst tegemoet. De herinneringen kan je meenemen in jouw hart als een prachtige schat van ervaringen waarmee je anderen kunt helpen. Je lacht en straalt altijd, blijf dat doen, je maakt anderen blij daarmee.’

Onvoorstelbaar, hoe treffend kan iemand het benoemen! En dan hier in zo’n kamertje ergens achteraf aan de andere kant van de wereld van waar mijn normale leven zich afspeelt. Dan steekt ze weer drie vingers op. Ik begrijp dat ik nu de vragen moet stellen. Mijn eerste vraag via Victor is wat ik van mijn werk kan verwachten. Okay, ik heb het bedrijf wel verkocht, maar zal toch weer iets moeten gaan doen. De vrouw antwoordt dat ik het tijd moet geven en vertrouwen moet hebben.

‘Je bent met verschillende dingen bezig en dat is goed, toch zal er uiteindelijk iets totaal anders op je pad komen.’

Nu, dat kan ik mij slecht voorstellen. Mijn nieuwe plannen zijn inmiddels best ver. Ach, waarom niet, de tijd zal het leren.

Vraag twee, de liefde. Altijd actueel. Ik krijg hem terug. Het is te algemeen. De vraag moet concreter zijn en afgebakend, begrijp ik uit de omschrijving van Victor. Hemel, hoe formuleer ik dan middels die paar woorden Engels van Victor aan die dame wat ik allemaal zou willen weten? Ik heb nog twee vragen te gaan. “Krijgt een relatie een vervolg?” Nee, dat is nietszeggend. “Ga ik samenwonen?” wil ik daarom vragen. Tegelijkertijd realiseer ik mij dat deze vraag qua formulering, met het

besef van de wereld waarin de mensen hier leven, een brug te ver is. Daarom maak ik ervan of ik ga trouwen. Zo, dat is makkelijk. Eigenlijk moet ik wel lachen om mijn binnenpretje (trouwen nota bene, ik! Ik kan het mij niet voorstellen), maar daar is geen tijd voor. Het is duidelijk dat de beide mensen hier naast mij dit uiterst serieus nemen. Laat ik vooral geen spelbreker zijn door te gaan lachen. De dame haalt een paar mannen aan die ik kan plaatsen in het verleden en zegt iets van 'over drie maanden', maar uiteindelijk krijg ik niet echt antwoord op mijn vraag, of ik begrijp het niet goed, maar ze geeft aan dat ik nu de volgende vraag moet stellen. Vraag drie: wat is mijn pad? Ze begrijpt wonderwel meteen wat ik bedoel. Deze vraag is gek genoeg niet te algemeen, ik had niet raar opgekeken als ze hem weer had teruggegeven. De dame zegt dat er een heel mooie weg te zien is, met een tweesprong waar de zon op schijnt. Ik ben bijna bij die tweesprong en mag daar mijn richting kiezen. Het is vanaf dat punt niet te zien waar beide wegen naartoe leiden. Ze geeft nogmaals met woorden en gebaren aan dat ik zelf over een uiterst goede intuïtie beschik, maar dat ik daar beter naar moet leren luisteren. Direct vraag ik hoe ik dat moet doen, maar ze geeft resoluut aan dat de drie vragen op zijn. Het is even stil en dan zegt ze heel mysterieus: 'Volg je hart, dat weet de weg.' Een nieuwe stilte volgt. Het is duidelijk dat ze niet van plan is meer te zeggen dan dit. Ik vraag Victor of ze wellicht meer vragen beantwoordt als ik meer betaal. Ook dat heeft geen zin, de dame is stellig. Dit was het. Ik richt mij naar de vrouw, vouw mijn handen voor mijn zonnevlecht, zoals bij een gebed of meditatie, en knik met mijn hoofd terwijl ik zachtjes door mijn knieën zak en weer opveer. De vrouw doet hetzelfde.

Ik stap naar buiten.

Niets zal ooit nog hetzelfde zijn. Ik voel het aan mijn hele ziel. Hoe of wat, daar heb ik nog geen idee van. Elke vezel van mijn lichaam vertelt dat er iets veranderd is. Het voelt verward en enigszins verloren. Waar bén ik?! ‘Bij de winkeltjes naast de pagode,’ zegt de stem in mij. Haha, mijn nuchtere binnenpret brengt mij met mijn twee blote voeten terug op de grond. Bij het eerstvolgende kraampje dat ik tegenkom, koop ik lotusbloemen en kaarsjes om te offeren. Na de reading van zojuist heb ik echt de behoefte om een gebaar te maken. Waarvoor en waarom weet ik niet. Het voelt zo, dus doe ik het.

Victor vraagt nogmaals naar mijn verjaardag en geboortejahr, hij vist ergens een tabel vandaan die aangeeft op welke dag ik dan geboren ben: vrijdag. We lopen naar de “Friday corner”, een van de huisjes of minitempels -of hoe je het wilt noemen- rond de pagode. Dit tempeltje is speciaal voor mensen van mijn geboortedag, zo heeft iedere dag van de week een eigen plaats en dit hier is mijn plek. Ik offer licht en bloei: de kaarsjes en de lotusbloemen. Een kaarsje opsteken zal nooit meer hetzelfde zijn nu ik weet dat ik licht offer aan degene die ik liefheb of aanbid. Ik doe het met aandacht en gebruik geen aansteker maar neem het licht van andere kaarsjes over. “Licht doorgeven,” gaat er door mijn hoofd, dat is mooi. Dit doe ik graag. Bloei, bloei voor mijn leven, bloei voor mijn gedachten, bloei voor mijn ontwikkeling en... bloei voor mijn hart! De lila lotusbloemen zijn teer en kwetsbaar. Gek genoeg zijn de fragiele bloembladen heel gebleven; het meisje in de kraam wilde ze vlot vouwen, maar ik was net op tijd om haar tegen te houden. Nu heb ik ze zelf gevormd op de mooist denkbare manier, de manier die leerde ik van

Japanners die eens bij mijn bedrijf op bezoek waren.
“Mijn bedrijf” Wat lijkt het ver weg en lang geleden...
Het meisje van de kraam keek haar ogen uit en nu
beheerst zij de techniek ook. De bloemen zijn prachtig.
Volgens de traditie was ik het Boeddhabeeld met water
uit het waterbekken dat hier opgesteld staat en vul
daarna een vaas met het water en plaats de lotussen er
in.

Victor heeft mijn telefoon en maakt foto's. Ik straal. Mijn
ziel straalt. Wat voelt dit mooi; blij, licht, bijzonder,
uniek. Het liefst blijf ik hier de hele nacht. Dat gaat niet.
Het duister valt in en het is de bedoeling dat we binnen
niet al te lange tijd vertrekken. Alle aanwezigen weten
dat, mensen doen wat er verwacht wordt en lopen
geruisloos richting de uitgang. Ik loop mee, mijn
gedachten vervuld met de prachtige ervaringen van
vandaag.

HOOFDSTUK 5

's Avonds in bed bedenk ik mij dat dit pas het begin van mijn reis is. Ik lig uren, door het raam waarvan ik de gordijnen open heb gelaten, te staren naar de sterren. Op deze manier heb ik gevoelsmatig een rechtstreeks lijntje met het universum en alle sterren waarvan ik de mooiste persoonlijk ken. Ik zeg ze een voor een gedag en praat even tegen mijn geliefden daarboven, maar er komt niets terug. Het voelt toch goed, vertrouwd; ook al ben ik aan de andere kant van de wereld van "thuis", zij reizen altijd mee. Zo lig ik ergens tussen waken en slapen, als een fel wit licht aan mijn voeteneinde verschijnt. Het is zo intens mooi en helder dat het puur geluksgevoel brengt op het moment dat het er is. Terwijl het gevoel doordringt, openbaart zich in het licht een prachtige Monnik, hij kijkt mij alleen maar aan en glimlacht, dan gaat hij weer langzaam op in het licht. Het is maar een fractie van tijd en voor mijn gevoel ook zo weer voorbij, toch staat de uitdrukking van de Monnik in mijn geheugen gegrift. Het geeft mij hoop en moed, zoiets van: "Lieve kind, je doet het goed." Dit moet mijn teken zijn; ik ben op de goede weg! Ik prevel nog een bedankje naar boven en val direct in een diepe slaap.

Ondanks mijn korte nacht voelt mijn hoofd fris als een hoentje als ik wakker word. Ik zou willen sporten, haha hier? Zullen ze hier überhaupt sportscholen hebben? Ik heb er nog geen gezien. Dat lijkt mij ook enigszins absurd; de mensen hier hebben wel iets anders aan hun hoofd. Over leven, of; óverleven. Toch maakt iedereen hier een gelukkige indruk. Als je niet weet hoe het er ergens anders in de wereld uit ziet of wat er mogelijk is,

dan ligt de horizon binnen eigen bereik. Zoiets moet het zijn. Toen ik gisteren aan Victor zijn vrienden een plaatje van een Nederlandse zwart-witte koe liet zien, keken ze hun ogen uit. Voor hen volledig onbekend.

Zo lig ik nog in mijn bed te mijmeren, schuif met mijn vinger over mijn telefoon en bekijk de websites die ik gisteren allemaal gezocht heb om Victor kennis te laten maken met Europa. Waarom eigenlijk? Moet ik hem in de bubbel van zijn eigen wereld laten? Misschien prik ik die op deze manier wel lek en waar eindigt dat? ‘...Dan ontwaakt hij uit zijn wereld,’ zegt een stemmetje vanbinnen. De gewoonte om alles op te zoeken in mijn browser heb ik hier nog niet afgeleerd en ik toets in: “Andere vormen van ontwaken”.

Er popt gelijk een pagina, “De essentie van spiritueel ontwaken”, op. Er staat:

1. Oude activiteiten voelen niet meer als passend bij de persoon. Verandering van werk of omgeving.
2. Behoeftte aan vrijheid. Loskomen van materie en uitsluitend waarde ontleen aan het pure zelf.
3. Alle emoties worden sterker ervaren. Men is gevoeliger voor geluiden en indrukken en het ontdekken van paranormale gaven.
4. Synchroniciteit, schijnbare toevalligheid. Iemand belt, terwijl jij diegene aan het appen bent, bijvoorbeeld.
5. Diepe verbondenheid met de natuur. In toenemende mate behoefte hebben aan stilzijn in jezelf, of andere vormen van meditatie.

Ik lees het rijtje nog eens. Hoe kan dit? Het lijkt wel of het voor mij geschreven is. Dit is bizar.

Inderdaad, mijn bedrijf dat ik in vijftien jaar had opgebouwd, paste opeens niet meer bij mij. Ik genoot altijd zo van mijn snelle Porsche, maar had steeds vaker het besef “waarom”? En ja, ook steeds vaker vond ik het moeilijker om al het persoonlijke verdriet van mijn medewerkers na een gesprek weer los te laten. Het bleef de laatste tijd door mijn hoofd malen hoe ik iemand kon helpen. Nog treffender: “diepe verbondenheid met de natuur”. Dat klopt zo! De laatste jaren ben ik meer en meer gaan lopen in de bossen. Voor mij altijd “mijn meditatie momentje”. Het “lijntje met boven”, zoals ik mijn paranormale gave noem, is dan altijd optimaal toegankelijk.

‘Okay,’ mijn nuchtere zelf trekt gelijk een conclusie: ‘Toch heeft het mij niet gebracht waar ik zijn moet.’ Nu dwaal ik hier ergens over de wereld om te vinden waarnaar ik naar op zoek ben. Door dat ontwaken ben ik de weg kwijtgeraakt, dat is duidelijk, maar wat heeft het mij gebracht? Al mijn zekerheden zijn weg, mijn bedrijf is verkocht en ik kijk met lege handen naar de toekomst. ‘Nee, nee, nee,’ zegt een krachtige stem naast mij. Ik kijk op ‘huh?!’ In een flits zie ik nog net een glimp van het gezicht van de Monnik van vannacht en op hetzelfde moment is het weg. Mmm, apart.

Tijd om te douchen. Ik stap uit bed, zet een Nederlandse radiozender aan via het wifi van mijn telefoon, en neurie mee met een populair nummer terwijl ik mijn tanden poets.

De zon brandt, het Nederlandse tijdschrift dat toeristen achtergelaten hebben, kan mij niet boeien. Beheerst laat ik mij voor de zoveelste keer langs het trappetje in het lauwe zwembadwater zakken. Een paar jongetjes gooien een verweerde bal en ik speel hun vrolijke spel, een

eigen variant op waterpolo, een poosje mee. Onrustig verlaat ik na korte tijd weer het bad en plof op mijn ligbed. Ik kijk om mij heen. Niets dat mijn aandacht langer vasthoudt dan enkele seconden. Ik wil iets, pak het tijdschrift weer op, nee. Laat ik dan eens rustig denken over “waarom, wanneer en hoe”.

Mijn gedachten dwalen af naar de voorvallen rondom de overname uit het recente verleden. Zo kom ik er niet. Deze relaxdag is te confronterend voor deze bezige ik, die nooit stilzit.

Ik loop naar het rieten hutje, bestel gemberthee en leg mijn badlaken op een van de houten fauteuils. De ventilator geeft een aangenaam briesje. Van hieruit kan ik nog net de monniken zien die voor het gebed met elkaar de tempel in gaan, een klein stukje verderop. Oh, stom! Dat is het! Laat ik weer eens mediteren. Door de drukte van het reizen, de andere omgeving en de vele bezienswaardigheden van de afgelopen tijd, ben ik daar helemaal niet aan toegekomen. Het is zo druk geweest met indrukken in mijn bovenkamer dat ik geen rust heb gehad om een normaal gesprek te voeren met “daarboven” sinds ik op reis ben. Na de thee verlaat ik de zwembadtuin om passende kleding in mijn hotelkamer te halen. Met bedekte schouders en knieën betreed ik korte tijd later het kleine witte tempeltje dat op het terrein van het klooster staat. De monniken zijn nog met elkaar in gebed. Bij het grote tempelgebouw verderop zag ik, toen ik zojuist passeerde, afgezien van een enkele monnik die te laat naar binnen schuifelde, geen enkele beweging. Het lijkt erop dat ik hier voorlopig alleen ben en dat is prettig.

Binnen is het donker, enkele kaarsen verspreiden net genoeg licht om de vormen in de ruimte vaag te kunnen

onderscheiden. Langzaam kniel ik neer voor Boeddha en laat dan mijn billen op het kleurrijke kleed zakken, mijn benen in kleermakerszit voor mij gevouwen. Met mijn rug recht krijg ik grip op mijn ademhaling. De geur van de bloemen en kaarsen die bij het beeld staan, verspreidt een zacht-zoete, weeïge lucht. Door de kieren van de ramen, of eigenlijk uitsparingen in de muur, waarvan de luiken dichtgeklapt zijn, komt de warmte van de brandende zon samen met een briesje naar binnen. De monniken in het volgende gebouw zingen rustige liederen. Ik laat ik mij meenemen op de stroom van sfeer en muziek die mijn drukke gedachten tot rust brengt.

Zo zit ik enige tijd, als ik mij bewust word van een zachte energie die over mij heen glijdt. Ik kijk op naar de contouren van de enorme Boeddha die met zijn hoofd tot aan het dak van het tempeltje reikt en zie dan vlak daarachter “mijn” Monnik staan. Hij is niet helemaal te zien, hij staat een beetje schuin achter de Boeddha, het vele licht dat van hem afstraalt is zo sterk dat ik mijn ogen samenknijp. Ademloos volg ik wat er gebeurt. Dan herpak ik mijn snelle zelf en vraag zachtjes: ‘Mag ik u een vraag stellen?’ Tegelijkertijd bedenk ik mij: ‘Hoe dom is dit? Die Monnik spreekt natuurlijk geen Nederlands?’ Dan komt het licht met de Monnik een stukje naar voren. Een heldere stem vraagt zacht: ‘Wat wil je vragen, mijn kind?’ ‘Huh?’ Hij spreekt dus Nederlands! Ik ben zo verbaasd dat ik niets meer uit kan brengen. Het is of hij mijn gedachten kan lezen, want hij zegt: ‘Ja, mijn kind, ik spreek de taal van het hart, die verstaat iedereen.’ Ik kijk ademloos. De stroom van energie is zo overweldigend en de Monnik is zo indrukwekkend dat alle tekst die ik zou willen spreken direct wegvloeit. ‘Wat is dit?’ Mijn hart gaat tekeer.

‘Vertrouwen, mijn kind, heb vertrouwen,’ en de Monnik gaat langzaam op in het matige licht van de kaarsen, die lange schaduwen achterlaten. Ik zit nog steeds in kleermakerszit op de mat voor Boeddha en kijk schrikachtig om mij heen. Was hier iemand bij? Was dit voor mij bedoeld? Maar ik ben onafgebroken alleen en hoor ook de monniken in de verte nog zachtjes neuriën. Verbouwereerd blijf ik zitten, in meditatiehouding, mijn gedachten vervuld van de Monnik, volledig onder de indruk van het gebeuren.

Als de gong van de grote tempel slaat, realiseer ik mij dat ik hier al uren moet zitten. Het wordt een beetje schemerig. Ik sta op en loop langzaam naar mijn kamer, waar ik een koude douche neem. Mijn gedachten zijn lamgeslagen, ik voel een diepe ontspanning van mijn hele lichaam en tegelijkertijd ook een enorme hoeveelheid nieuwe energie. Het koude water brengt mij terug naar mijn realiteitszin; wat was dit? Het maakt mij zo nieuwsgierig, maar op hetzelfde moment laat ik de controle los; ik kan dit nooit beheersen, dit was zo indrukwekkend en intens. Ik vertrouw op de Monnik, hij komt wel weer terug, ik weet het zeker.

Aan het begin van de avond vertrek ik naar het lichtfestival. Ik houd een gemotoriseerde Tuktuk aan en gebaar naar de chauffeur dat ik naar het centrum wil. Waarschijnlijk verstaat hij niets van mijn tekst, maar de bewegingen bij de woorden maken het wellicht een beetje duidelijk. ‘Pagode?’ vraagt hij. Ik bedenk dat dat vlakbij de markt is waar het lichtfestival begint, dus antwoord ik bevestigend met een opgestoken duim. Hij begrijpt het en rijdt behendig door de volle straten. Mijn gedachten dwalen af naar de Monnik, maar al snel vragen het drukke, toeterende verkeer en de kleurrijke

bevolking zoveel van mijn aandacht, dat ik opga in het plaatselijke gebeuren.

Bij het lichtfestival loop ik snel naar de trappen die mij naar de top van de berg brengen: als ik opschiet haal ik de zonsondergang. De treden vragen concentratie, ze zijn ongelijk en glad en onder de bomen is het in de vallende schemer moeilijk om de oneffenheden te onderscheiden. Toch loop ik zo vlot ik kan. Eenmaal boven gekomen blij ik niet de enige te zijn die met het magnifieke uitzicht kennis wil maken. Toeristen zijn druk in de weer met camera's en ik zie een backpacker die zijn "go-pro" prominent heeft geïnstalleerd om vooral niets te missen.

Ik maak een selfie met de lage zon achter mij en de backpacker vraagt: 'Zal ik hem voor je nemen?' 'Whaahhhh, je bent Nederlands!' roep ik met een smile. Hij antwoordt met een grote lach: 'Het was een kleine gok waar je vandaan zou komen, Nederland of Scandinavië.'

Snel klikt hij een paar foto's en ik schuif naast hem op de stenen trede die als zitplaats fungeert. We raken in een geanimeerd gesprek over alle bezienswaardigheden, de gewoonten hier en waar er goedkoop en lekker gegeten kan worden. Hij wil na de zonsondergang naar de markt om daar broodjes kip te eten. 'Nee joh, ben je gek? Ik kijk wel uit met wat ik eet,' zeg ik hem. Hij overtuigt mij door te vertellen dat hij daar al dagen broodjes haalt, niet ziek is geweest, en dat het echt smaakvol is. 'Okay, ik ga graag mee, maar dan eerst het lichtfestival kijken, goed?' Hij stemt in. Gezellig, dit had ik niet verwacht. Spontaan een echte Brabander hier. De zon is allang onder als we de bergtop verlaten.

Na een chaotische avond die allesbehalve normaal verloopt en waarin we wat aflachen, vraagt hij of ik het leuk vind morgenvroeg mee te reizen met de backpackers bus naar Hpa-An, een plaats 350 km verderop. Snel geef ik aan dat ik mijn hotel al bevestigd heb voor morgen, ik kan hem moeilijk vertellen dat ik nog niet weg wil vanwege de Monnik. Het blijft in mijn gedachten: wat bedoelde hij precies? Zei hij nou: 'Ik spreek de taal van jouw hart, die verstaat iedereen.' Wat zal hij daar precies mee bedoeld hebben? Het gaat niet over talen, vertalen; "language" op zijn Engels, maar over de taal van spreken, elkaar begrijpen. Dát begrijp ik wel. (Hihi, binnenpretje).

De volgende dag bezoek ik opnieuw het tempeltje en mediteer uren, maar er gebeurt niets. Ik zie geen Monnik en ik krijg geen antwoorden op mijn vragen. Zo gaat het dagen door, ik wacht, mediteer, kijk scherp, let op, brand kaarsen, maar er gebeurt niets. Zou het zich soms niet werkelijk afgespeeld hebben? Misschien heb ik het mij toch verbeeld door alle invloeden en het afkicken van de drukte van de laatste maanden? Hoe graag ik ook wil en hoe nieuwsgierig ik ben, dit kan ik duidelijk niet naar mijn hand zetten. 'Kom, je moet verder,' zeg ik tegen mijzelf en maak het concreet door die middag mijn vervolgreis te plannen.

Deze omstandigheid is best luxe, realiseer ik mij en tegelijkertijd zegt een stemmetje van binnen: 'Je hebt er ook hard genoeg voor gewerkt.' ...Dat is waar, dag en nacht.

In die vijftien jaar heb ik alleen maar op het bedrijf en zakelijk succes gefocust. Dagen, avonden, weekenden, eigenlijk werkte ik 24/7. Een privéleven heb ik nooit echt

gehad daardoor. Voor relaties had ik geen tijd. Vrienden koos ik zeer selectief. Tijd was mijn kostbaarste bezit. Maar goed, dat heeft dan ook wel geleid tot een succesvol bedrijf dat op internationaal niveau aanzien had. Natuurlijk ben ik daar best een beetje trots op. Door de verkoop kan ik mij nu wel wat luxe permitteren. Dat gaf de doorslag om Victor te vragen een taxi naar Kyaikto te regelen. We zijn onderweg, Victor is mee. Hij vertelde mij dat hij ook alles weet van de aangrenzende regio's en in Kyaikto nog een paar bekenden heeft die hij graag ontmoet. Zijn werklust en motivatie raken mij. Hij is eenvoudigweg zo oprecht en zo gedreven. Vanzelfsprekend had ik in Kyaikto ook een gids kunnen vinden, maar ik gun het deze jongen. Vanmorgen vroeg heb ik nog wat fruit gehaald op de markt en ik deel het uit aan Victor en de chauffeur. De chauffeur is het duidelijk niet gewend om zoiets aangeboden te krijgen, hij bedankt meerdere keren en legt dan al het lekkers voorzichtig in een vakje onder het dashboard. Op een stopplaats, wanneer we buiten de auto zijn, vraag ik Victor waarom de chauffeur het fruit niet opeet. Doe ik misschien iets niet volgens een traditie, of is er iets anders? Dan blijkt dat de chauffeur zijn gezin, en een groot deel van zijn familie, moet onderhouden van zijn inkomsten. Deze "luxe" artikelen bewaart hij voor thuis, zodat zij er daar met elkaar van kunnen genieten. 'Volgens onze religie is het niet eervol om het zelf op te eten als je een hele familie hebt te onderhouden,' zegt Victor. Zo, dat komt binnen. Af en toe vergeet ik, door het vrolijke karakter van de mensen hier, op welk schamel levensniveau zij verkeren. Vastberaden neem ik mij voor om bij het volgende winkeltje wat favoriete etenswaar van hier in te slaan en aan de chauffeur te geven. Dat doe ik graag, geven. Mijn

gedachten maken onbewust het bruggetje naar mijn moeder. Die hielp altijd iedereen die een steuntje nodig had. Zou ik dit van haar hebben? Mijn moeder, de lieve, grijze muis, en ik de opvallende zakenvrouw, een enorm contrast dat zo'n moeder zo'n dochter heeft. Dit zijn uiterlijke kenmerken, bedenk ik mij op hetzelfde moment. Geven, of het nu aandacht, een cadeautje of geld is, daar was zij ook zo goed in. Ik realiseer dat ik mij dit stuk in het dagelijks leven helemaal niet bewust ben, ook al kan ik voldoende voorbeelden noemen van momenten waarop ik inderdaad mensen geholpen heb of tot steun geweest ben. Langzaam zeg ik hardop: 'Ik neem mij voor alles wat ik doe meer bewust te doen.' 'Mooi!' zegt een heldere stem achter mij. Ik schrik op en kijk om, in het gezicht van het Boeddhabeeldje op de hoedenplank. Nou, die heeft echt geen woord gezegd. Ik kijk om mij heen en bestudeer de gezichten van Victor en de chauffeur. Daarop is niets te zien, ze letten samen op de weg, omdat de auto het stuur rechts heeft en er ook nog rechts gereden moet worden. De combinatie van die twee gegevens is een grote handicap met inhalen. Ik kijk nogmaals om mij heen. Dan valt mijn oog op een tempel die we passeren. Achter de pilaar van de poort zie ik nog net een stukje van de pij van mijn Monnik verdwijnen. 'Nee!' roep ik uit. Victor kijkt snel op of er soms iets is, maar ik doe net of ik met volle aandacht bij de omgeving ben.